

سختگوی دولت: هر اقدام آمریکا با پاسخ ایران مواجه می‌شود

صفحهٔ ۲

زنگنه در صحن بهارستان: از هر پیشنهادی برای فروش نفت استقبال می‌کنیم

صفحهٔ ۲

چهارشنبه ۲۶ شهریور ۱۳۹۹ - ۲۷ محرم ۱۴۴۲ - ۱۶ سپتامبر ۲۰۲۰ - سال نوزدهم - شماره ۵۲۵۱ - ۱۲ صفحه - ۴۰۰۰تومان

نقدی به طرح سه فوریتی نمایندگان برای پاسخ به تهدیدات واشنگتن

باور کنیم آمریکا نمی‌تواند مکانیسم ماشه را فعال کند

گروه سیاسی: یک عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی از تهیه طرح سه فوریتی در واکنش به تلاش آمریکا جهت فعال سازی مکانیزم ماشه خبر داد

و گفت که این طرح پاسخ قاطع مجلس به تهدیدات آمریکا است. ابراهیم رضایی اظهار کرد: تعدادی از نمایندگان طرحی با قید سه فوریت تهیه کردند که در صورت فعال سازی مکانیزم ماشه

و تمدید تحریم‌های تسلیحاتی علیه ایران اقدام مقابله به مثل صورت گرفته و بر اساس آن ما بخشی از محدودیت‌های برجامی را اجرا نخواهیم کرد که از جمله اش توقّف اجرای اوپلبلانه

پروتکل الحاقی است. در این طرح به موضوع تولید و فروش آب سنگین تحقیق و توسعه و ایجاد زمینه برای فعال‌سازی ۱۹۰ هزار سو برق هسته‌ای هم اشاره شده است. در واقع ما در این طرح

دولت را ملزم به مقابله با مثل در واکنش به اقدام یکجانبه گرایانه فعال کردن مکانیزم ماشه توسط آمریکا کرده‌ایم.

صفحهٔ ۲

قرارداد خودفروشی امارات و بحرین به اسرائیل در کاخ سفید امضا شد

کاخ پوشالی اعراب خلیج فارس

صفحهٔ ۱۱

ادعای پولیتیکو به سوژه جدید کاخ سفید علیه تهران تبدیل شده است

تهدید وقیحانه ترامپ

رئیس‌جمهوری آمریکا ضمن دفاع از اقدام تروریستی‌اش در به شهادت رساندن سردار شهید سلیمانی در اظهاراتی خصمانه به ادعای ضدایرانی مطرح شده در یک گزارش واکنش نشان داد. به گزارش ایسنا، «دونالد ترامپ» در پی ادعای ضد ایرانی نشریه پولیتیکو مبنی بر وجود طرحی از سوی ایران برای ترور سفیر واشنگتن در آفریقای جنوبی در پی اقدام تروریستی آمریکا برای به شهادت رساندن سردار شهید قاسم سلیمانی، در صفحه توئیترش ادعا کرد؛ طبق گزارش مطبوعات، ایران ممکن است یک ترور یا حمله دیگری را به تلافی کشتن قاسم سلیمانی طرح ریزی کند. ترامپ در ادامه با دفاع از اقدام تروریستی‌اش در به شهادت رساندن سردار شهید سلیمانی مدعی شد...

صفحهٔ ۲

وزیر بهداشت:

باید کل کشور را در بازگشایی مدارس

«قرمز» در نظر بگیریم

صفحهٔ ۴

اما واگرها در مسیر ثبت جهانی اورامانات

صفحهٔ ۶

برادر غلامرضا منصوری:

احراز هویت جز از طریق آزمایش DNA

میسر نبود

صفحهٔ ۲

سر مقاله

سازمان کشورهای صادرکننده نفت (اوپک) ۶۰ ساله شد. زمان کمی نیست، اما چرا اوپک ایجاد شد و دستاوردهای آن برای پنج کشور بنیانگذار چیست؟

درباره چرایی تشکیل اوپک دیدگاه‌ها کم و بیش یکسان هستند. کاهش قیمت نفت توسط شرکت‌های نفتی چندملیتی یا همسان هفت خواهران و واکنش پنج کشور صادرکننده نفت برای به دست گرفتن کنترل تولید و قیمت‌گذاری نفت بارزترین دلیل تاسیس اوپک بود.

یک سال پیش از تاسیس اوپک، در سال ۱۹۵۹ میلادی، شرکت‌های نفتی چندملیتی قیمت‌های نفت را کاهش دادند و به این ترتیب درآمد کشورهاییک که با عواید فروش نفت روزگار می‌گذراندند، کاهش یافت.

کاهش قیمت‌های نفت در اوت سال ۱۹۶۰ میلادی نیز تکرار شد و عزم کشورهای صادرکننده نفت را برای همکاری و ایجاد سازمانی با هدف کسب درآمدهای عادلانه از فروش نفت جزم کرد. یک ماه پس از این کاهش، در سپتامبر سال ۱۹۶۰، اوپک از سوی پنج کشور ایران، عراق، کویت، عربستان و ونزوئلا در نشست بغداد تاسیس شد.

به این ترتیب دلیل اصلی تشکیل اوپک یک موضوع تفاهنی بود: «کنترل تولید و قیمت‌گذاری نفت.»

دو شخصیت در تاسیس اوپک نقش برجسته داشتند: آلفونسو پرز از ونزوئلا و عبدالله طربیعی از عربستان.

اما تاسیس اوپک همچنین نتیجه تلاش کشورهای در حال توسعه برای اعمال حق حاکمیت بر منابع طبیعی بود.

اوپک ۱۵ سال پس از پایان جنگ جهانی دوم بنیان گذاشته شد.اگر به این سال‌ها برگردیم و روند تحولات بین‌المللی را بررسی کنیم درمی‌یابیم که شمار قابل توجهی از کشورهای پیش‌تر مستعمره، در این فاصله به استقلال سیاسی دست یافتند و تعداد اعضای سازمان ملل متحد به‌طور روزافزونی افزایش یافت. تنها در دهه ۵۰ میلادی بیش از ۴۰ کشور که عمدتا کشورهای تازه‌استقلال‌یافته آسیا و آفریقا بودند، به عضویت سازمان ملل متحد درآمدند و بلوک قدرتمندی در سازمان ملل متحد به نام کشورهای در حال توسعه شکل گرفت.

این کشورها دریافتند که اگرچه به استقلال سیاسی دست یافتند، اما سلطه اقتصادی کشورهای پیش‌تر استعماری به قوت خود باقی است.

به این ترتیب اقدام‌هایی در سازمان ملل متحد برای اعمال حق حاکمیت بر منابع طبیعی آغاز شد. نتیجه این تلاش‌ها اینکه مجمع عمومی در دسامبر سال ۱۹۵۸ «کمیسیون سازمان ملل متحد درباره حق حاکمیت دائم بر منابع طبیعی» را ایجاد کرد.

اوپک تقریباً دو سال پس از تشکیل این کمیسیون به‌وجود آمد. تشکیل این کمیسیون در واقع تبلور خواست حاکمیت بر منابع طبیعی توسط کشورهای در حال توسعه بود. از جمله اقدام‌های کمیسیون این بود که ملی کردن منابع طبیعی را به رسمیت شناخت؛ روندی که پیش از این در کشورهای در حال توسعه در جریان بود. پیش از این، ایران در سال ۱۹۵۱ میلادی صنعت نفت را ملی کرده بود و پنج سال بعد هم مصر در سال ۱۹۵۶ میلادی کانال سوئز را ملی اعلام کرد.

تاسیس اوپک به عبارتی اقدام دسته‌جمعی کشورهای در حال توسعه صادرکننده نفت برای اعمال حق حاکمیت بر منابع طبیعی و کوتاه کردن دست قدرت‌های استعماری بود.

به این ترتیب دو عامل کاهش قیمت‌های نفت

توسط شرکت‌های نفتی چندملیتی و افزایش شمار کشورهای در حال توسعه در سازمان ملل متحد و تصمیم مجمع عمومی برای حمایت از استقلال اقتصادی این کشورها از دلایل اصلی تاسیس اوپک بودند.

اما هم‌زمان با این تحولات، رویداد اقتصادی دیگری در سال ۱۹۵۷ میلادی رخ داد که می‌تواند بر ایده تشکیل اوپک تأثیر داشته باشد.

این رویداد اقتصادی اتفاقی نبود جز ایجاد جامعه اقتصادی اروپا (اتحادیه اروپای امروزی) که در سال ۱۹۵۷ میلادی و سه سال پیش از تاسیس اوپک با عضویت ۶ کشور اروپایی آلمان، فرانسه، ایتالیا، هلند، بلژیک و لوکزامبورگ بسر مبنای پیمان رم تاسیس شد و مانند اوپک از آغاز یک هدف فنی را تعقیب می‌کرد: کاهش تعرفه میان اعضا.

اما این دو نهاد اقتصادی در گذر زمان راه‌های متفاوتی رفتند و نگاه این مقاله به تحولات شصت‌ساله اوپک از زاویه مقایسه دستاوردهای این دو نهاد اقتصادی است، نظریه‌پردازان تاسیس

روزگار بنیانگذاران اوپک

حشمت‌الله رضوی

جامعه اقتصادی اروپا (اتحادیه اروپای امروزی) بر این باور بودند که همین هدف فنی یعنی کاهش تعرفه میان کشورهای عضو را می‌توان تبدیل به نردبانی برای نیل به رفاه و صلح در اروپا کرد.

این نظریه‌پردازان، به‌ویژه ژان مونه فرانسوی، بر این باور بودند که با پیوند زدن اقتصاد آلمان و فرانسه و تسری مزایای ناشی از همکاری‌های اقتصادی می‌توانند ریشه جنگ را در اروپا خشک‌کنند و از بروز جنگ‌های خانمان‌سوز مانند آنچه در دو جنگ جهانی اول و دوم در این قاره روی داد، جلوگیری کنند.

از نگاه این تئورسین‌ها که نظریه همگرایی در روابط بین‌الملل را سرلوحه تلاش‌های خود قرار داده بودند، گسترش همکاری‌های اقتصادی در اروپا می‌توانست در بلندمدت به دیگر عرصه‌ها از جمله سیاسی، اجتماعی، پارلمانی، قضایی، پولی و مالی و حتی نظامی تسری یابد و بهبود زندگی و استقرار صلح را در اروپا به ارمان آورد.

براین اساس روند همگرایی در اروپا کلید خورد. به مرور تعداد اعضا از ۶ کشور بنیانگذار به ۲۷ کشور افزایش یافت و در روند همکاری‌های اقتصادی، به‌تدریج گردش آزاد کالا، سرمایه، خدمات و نیروی انسانی در کشورهای عضو تحقق یافت. مرزها تقریباً برداشته شد، رفت‌وآمد شهروندان کشورهای عضو در درون مرزهای اتحادیه تسهیل شد و یک واحد پولی مشترک به نام یورو رواج یافت. پارلمان اروپا و دادگاه اروپایی ایجاد شدند و در روند همگرایی، «اتحادیه اروپا» که دیگر تنها یک نهاد اقتصادی نبود، جای جامعه اقتصادی اروپا را گرفت.

همکاری‌ها از عرصه اقتصادی به همکاری‌ها در عرصه سیاسی و حتی نظامی گسترش یافت. خاتم فدریکا مومگرینی را در مذاکرات هسته‌ای به یاد دارید؟ وی نماینده سیاست خارجی اتحادیه اروپا بود. در خیابان فردوسی تابلوی صراف‌ی‌ها را دیده‌اید؟ یورو جای مارک آلمان و فرانک فرانسه را گرفته است. واژه شنگن را شنیده‌اید؟ برای سفر به کشورهای گوناگون اروپایی با ویزای واحد.

عراق، بنیانگذاران اوپک شاهد جنگی دیگر بودند. اوایل دهه ۹۰ میلادی بود که عراق به کویت حمله کرد. جنگ پرهزینه دیگری رقم خورد که طی آن سه کشور بنیانگذار اوپک، یعنی عراق، کویت و عربستان متحمل هزینه‌های سنگینی شدند و طی آن چاه‌های نفت کویت به آتش کشیده شد.

تقریباً یک دهه بعد، جنگ دیگری درگرفت. این بار آمریکا با حمایت دو عضو بنیانگذار اوپک یعنی عربستان و کویت و با بهانه قرار دادن دارا بودن سلاح‌های کشتار دسته‌جمعی، به عراق حمله کرد و تحریم و نامنی و بی‌ثباتی ثروت نفت عراق را تبدیل به نقمی برای مردم این دیار کرد. حالا عراق به‌تدریج از خاکستر جنگ و تحریم قد راست می‌کند تا بی‌اعتنا به اوپک تولید نفت را افزایش دهد و دوساره آینده‌ای بر پایه ثروت نفت بسازد.

رابطه ایران و عربستان نیز در دوران پیش از انقلاب اسلامی در ایران، به همسان اندازه بر پایه رقابت استوار بود، اما پس از انقلاب اسلامی در ایران، رقابت‌های ایدئولوژیک به آن افزوده شد.

اکنون بیش از یک دهه است که ایران و عربستان در جنگ‌های نیابتی در منطقه درگیرند، از عراق گرفته تا سوریه و لبنان و یمن و هزینه‌های آن برای اقتصاد دو بنیانگذار اوپک. از آنجا که ایران عمدتا حریف قدرتمندتری است، عربستان و کم و بیش دو عضو بنیانگذار دیگر اوپک، عراق و کویت، برای ایجاد موازنه قوا به قدرت‌های خارجی، به‌ویژه آمریکا روی آوردند. مداخلات آمریکا زمینه‌ساز مشکل دیگری برای صدور نفت دو بنیانگذار دیگر اوپک شده است. در واقع سه عضو بنیانگذار اوپک، با این استدلال که خود را به تأمین نفت مورد نیاز مصرف‌کنندگان متعهد می‌دانند، برای موفقیت سیاست‌های آمریکا برای تحریم و خروج نفت ایران از بازار با واشنگتن همکاری می‌کنند.

نتیجه ضمنی این تحریم‌ها افزایش نسبی قیمت نفت و مقرون‌به‌صرفه شدن تولید نفت در آمریکا بوده است. همین بهبود قیمت‌ها و امکان افزایش تولید در آمریکا، به آن کشور اجازه داد تا نفت تحت عضو بنیانگذار اوپک در حیط خلوت آمریکا، ونزوئلا را نیز به‌طور کامل تحریم کند.

اما تا آنجا که به ایران مربوط است، نداشتن

راهبرد نفتی سنجیده و بلندمدت روی دیگر سکه موفقیت آمریکا در خروج نفت ایران از بازار بوده است.

شماری از دولت‌هایی که پس از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران بر سرکار آمده‌اند عمدتا از قیمت‌های بالای نفت دفاع کرده‌اند، زیرا قیمت‌های بالای نفت راحت‌ترین و سهیل‌الوصول‌ترین منبع تأمین بودجه بوده است و آنان از ا مشارکت دادن جامعه در ساخت یک بنای استوار اقتصادی در کشور بی‌نیاز کرده است.

طرفداران قیمت‌های بالای نفت در ایران در مواردی از قیمت‌های نفت ۲۵۰ دلاری و حتی ۴۰۰ دلاری سخن رانده‌اند، بدون اینکه دریابند آمریکا برای نیل به امنیت انرژی از سیاست افزایش قیمت نفت استقبال می‌کند.

در یک تحقیق جامع شاید بتوان به این نتیجه رسید که سیاست دفاع از قیمت‌های بالای نفت در ایران در بلندمدت به سهیم خود به رونق تولید در کشورهای غیر اوپک و تسهیل تحریم نفت کمک کرده است.

دفاع از قیمت‌های بالای نفت بود که تولید نفت در آمریکا را مقرون‌به‌صرفه کرد و به این کشور اجازه داد طی هشت سال، تولید نفت خود را ۶ میلیون بشکه در روز افزایش دهد و با اطمینان خاطر و هماهنگی با سه بنیانگذار اوپک به‌طور هم‌زمان، نفت ایران و ونزوئلا، دو مؤسس دیگر اوپک را از بازار خارج کند.

اما آنچه پس از ۶۰ سال موجودیت اوپک همچنان برجسته می‌نماید، فقر نظری برای تبدیل ثروت نفت به ابزاری است برای پرهیز از جنگ و نیل به رفاه شهروندان کشورهای عضو.

اوپک پس از ۶۰ سال هنوز هم همان هدف فنی نخستین را دنبال می‌کند: «تولید نفت، سهمیه و قیمت.»

آیا در میان کشورهای بنیانگذار اوپک نظریه‌پردازی پیدا می‌شود که «رؤیایی در سر داشته باشد» و با طرح یک ایده خلاقانه زمینه را برای کاستن از کشمکش‌ها و استفاده بهینه از ثروت نفت فراهم کند؟

«کارشناس و تحلیلگر نفتی و نویسنده کتاب اوپک و سیاست نفتی جمهوری اسلامی ایران

جلسات این کارگروه براساس اولویت بندی صورت گرفته مورد بررسی قرار گیرند و با فوریت برای رفع مشکلات تصمیمات لازم اتخاذ شود.

جهانگیری با تاکید بر اهمیت فعالیت رشته‌های پیشران اقتصاد و تولید کشور در به حرکت درآوردن سایر فعالیت‌های تولیدی، افزود: اگر بخش‌های پیشران اقتصاد فعال شوند به سایر رشته‌های صنعتی مرتبط نیز تحرک خواهند داد. معاون اول رئیس‌جمهور بخش صادرات را یکی از مهمترین بخش‌های پیشران اقتصاد توصیف کرد و گفت: اگر بخش صادرات فعال شود، علاوه بر تأمین ارز مورد نیاز کشور به بسیاری از واحدهای تولیدی که با رکود مواجه هستند جان تازه‌ای می‌بخشد و بنگاه‌های اقتصادی با ظرفیت بیشتری فعال خواهند شد.

سنداهای مختلف در دستگاه‌های اجرایی که برای رفع موانع پیش روی تولید فعال هستند، گفت: متأسفانه این سندها و کارگروه‌ها، نتوانسته‌اند با توجه به شرایط تحریم و فشارهای موجود، مشکلات بخش تولید را برطرف کنند که لازم است کارگروه رفع موانع جهش تولید تصمیماتی را اتخاذ کند تا این ستادها کارآمدتر و مصوبات آنها نافذتر باشد.

وی با تاکید بر اینکه در جلسات کارگروه رفع موانع جهش تولید باید به طور جدی به موضوعات و مسائل اصلی بخش تولید پرداخته شود، اظهار داشت: باید مسائل و مشکلات اصلی فراوری بخش تولید شناسایی و براساس اهمیت، اولویت بندی شوند و در

معاون اول رئیس‌جمهور:

رشد منفی سرمایه‌گذاری یک هشدار جدی برای اقتصاد کشور است

سرمایه‌گذاری طرف ده سال اخیر، تصریح کرد: کسانی که خود را نسبت به آینده کشور دلسوز می‌دانند باید استمرار این روند را به عنوان یک هشدار جدی تلقی و برای رفع این مشکل تلاش کنند. وی افزود: موانع پیش روی جهش تولید مشتمل بر مجموعه مسائلی است که تحریم، شیوع کرونا، مسائل مدیریتی، مشکلات فضای کسب و کار و تأمین مالی بخش تولید از جمله این موارد است که باید تلاش کنیم در کارگروه رفع موانع جهش تولید با اتخاذ تصمیمات راه گشسا، کارآمد و موثر برای رفع ریشه‌ای این مسائل و بهبود فضای کسب و کار اقدامات جدی انجام دهیم.

معاون اول رئیس‌جمهور با اشاره به وجود کارگروه‌ها و

بخش تولید است چرا که مسئله تولید امروز یکی از مهمترین مسائل کشور است و اشتغال کشور نیز ارتباط مستقیمی با بخش تولید دارد.

دکتر جهانگیری با اشاره به فرآیندهای طولانی و زمان بر صدور مجوز و استعلام‌های متعدد برای راه‌اندازی کسب و کارهای جدید را از موانع اصلی رونق بخش تولید برشمرد و گفت: اگر فضای کسب و کار اصلاح و بهبود یابد و بخش خصوصی انگیزه لازم را برای فعالیت پیدا کند، گام مهمی برای جهش تولید برداشته خواهد شد.

معاون اول رئیس‌جمهور با اشاره به منفی بودن رشد

اولین جلسه کارگروه رفع موانع جهش تولید پیش از ظهر دیروز (سه‌شنبه) به ریاست معاون اول رئیس‌جمهور برگزار شد.

به گزارش جماران؛ انسحاق جهانگیری در این جلسه با قدردانی از مقام معظم رهبری به خاطر نامگذاری اسمال تحت عنوان جهش تولید گفت: ایشان با نامگذاری اسمال به عنوان سال جهش تولید توجه مردم و مسئولین را به موضوع مهم تولید جلب کردند و متعاقب آن نیز تاکید کردند که کارگروهی موثر و کارآمد متشکل از قوای سه‌گانه ذیل شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا برای رفع موانع جهش تولید تشکیل شود تا بتواند در شرایط فعلی کشور به گره‌گشایی از مسایل اصلی بخش تولید بپردازد.

معاون اول رئیس‌جمهور خاطرنشان کرد: وظیفه اصلی کارگروه رفع موانع جهش تولید، رفع دغدغه‌ها، مشکلات و مسائل اصلی

خبر